

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 3. De causa formali Exercitiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

arbitrium suo offerat Creatori, ut de se suisque omnibus id statuat, in quo ipsi potissimum servire possit juxta ejusdem beneplacitum, id quod summopere ad optatum ex his exercitiis fructum referendum conducere, in ipso mox annotationum suarum principio S. Ignatius testatur.

§. III.

De Causa Formali Exercitiorum.

Quæ sit causa formalis Exercitiorum, sat clarè Paulus III. in Bulla, quâ anno 1548. eadem Exercitia approbavit, indicasse videtur, dum dixit, ea nihil aliud esse, quàm documenta quædam ex S. Scripturis, & vitæ spiritualis experimentis elicita, & in ordinem ad piè movendos Fidelium animos aptissimum à S. Ignatio redacta; ex his enim verbis, & ex ipsa definitione Exercitiorum, quæ supra ex ipsis S. Ignatij verbis relata est, facilè colligitur, duplicem esse causam formalem eorundem Exercitiorum, *partialem* scilicet, quæ in singulis actionibus spiritualibus, ex quibus velut partibus juxta definitionem S. Ignatij, Exercitia constituuntur, & octo plerumque numerantur, videlicet Meditatio, Consideratio, Oratio vocalis, Lectio, Confessio generalis, Collatio cum Patre Spirituali, & Electio Status, reperitur; & *universalem*, quæ omnibus memoratis partibus est communis, ut nempe certo quodam Ordine velut vinculo inter se connectantur, certaque intentione ad unum Scopum ac finem, videlicet reformationem hominis interiorem destinentur. Unde paucis verbis hæc causa formalis sic exprimi potest: Est legitima & ordinata peractio actionum Spiritualium ad interiorem hominis reformationem in secessu Spirituali suscipi solitarum. Quæ descriptio ut meliùs intelligatur, simulque intelligatur, quâ ratione singulæ supra enumeratæ actiones peragi debeant, de utraque causa formali indicata paulò fusiùs & clariùs discurrendum est.

MEMBRUM I.

De Ordine in Exercitiis observando.

I. Triplex plerumque Ordo statuitur, per quem actiones in Exercitiis Spiritualibus suscipi solitæ connectuntur. Pri-
mus

mus in *Temporis* distributione consistit, ut scilicet totus dies in varias occupationes ita distribuatur, ut certa cuilibet functioni Spirituali hora respondeat; sic enim & tedium levatur, & animus functionibus præscriptis semper occupatus, à multis distractionibus, quæ otiosæ menti facile alioqui obrepere solent, liberatur. Quia tamen non omnes eadem dormiendi, surgendi, meditando, aliâque similia officia peragendi tempora æqualiter observare queunt, ideo nec unus quidem modus hujus distributionis assignari potest, sed is consideratâ ejus, qui Exercitia facit, naturâ & corporis constitutione, aliisque circumstantiis, vel à Directore, vel cum hujus consilio ab ipso Exercitante faciendus, atque, ut facilius in memoria retineatur, scripto notandus est; cujus exemplar ad initium tertij capitis hujus Partis afferetur.

II. Secundus Ordo Materialium, de quibus Meditationes & Considerationes instituendæ sunt, ordinatam distributionem complectitur; qui quidem vix alius esse debet, quàm is, quem S. Ignatius in libello Exercitiorum, servatâ quatuor hebdomadarum distributione, assignavit. Ubi tamen bene observandum est, quod idem Sanctus in annotatione decima notavit, quòd, licet pro integris Exercitiis quatuor hebdomadæ assignentur, id tamen non ita accipiendum sit, ut necessariò unaquæque hebdomas septem vel octo dies contineat, sed juxta subjectæ materiæ rationem, ejusque, qui exercetur, dispositionem aut occupationem pro libitâ quælibet hebdomas vel succidi, vel extendi possit. Imò nec ipsæ etiam, quas S. Ignatius pro singulis diebus præscripsit, materiæ tam rigido ordine assumendæ sunt, quin interdum aliæ, licet in libello Exercitiorum minimè contineantur, interferi possint, ut ipse iterum Libelli Author post quintum diem primæ Exercitium monet.

III. Tertius tandem Ordo circa ipsarum, quæ in Exercitiis assumendæ sunt, functionum distributionem versatur, ut scilicet sciat, qui exercetur, quot horas Meditationi aut lectioni spirituali impendere: quando generalem Confessionem instituere, aut Electionem Status facere: quando cum Instructore aut aliis colloqui: de qua materia Examen particulare instituere: quæ opera pœnitentiæ assumere debeat, & similia.

MEMBRUM II.

De Meditatione.

Ut tam hæc, quam secuturæ actiones spirituales cum debito fructu & solatio obeantur, ante omnia bene notandum est, triplicem plerumque causam esse, ob quam ex eiusmodi actionibus optatus fructus non referatur, nempe vel quia Natura earum, & Scopus, ad quem tendere debent, sufficienter non cognoscitur; vel quia conveniens Modus ejusdem practicè & utiliter peragendi ignoratur; vel quia digna de illarum præstantia & utilitate æstimatio non habetur, unde fit, ut exigua in iisdem perficiendis diligentia adhibeatur, atque adeò DEVS etiam auxilium & gratiam ad eas ritè obtinendas necessariam parcius largiatur, cum, ut sapienter Cæsarius hom. 3. ad Monachos advertit; *Tantum DEVS addat ad Adjutorium, quantum nos addiderimus ad studium.* Quare ut hoc triplex impedimentum efficaciter removeatur, in singulis hisce actionibus hæc tria breviter ostendam, nempe quæ sit Natura & Scopus illius, quæ praxis, & quæ æstimatio de illa concipienda sit.

Natura & Scopus.

I. Meditationis nomine hoc loco non intelligitur quæcunque investigatio naturalis alicujus aut etiam supernaturalis veritatis (hæc enim solius luminis naturalis aut Theologiæ studio haberi potest) sed actio religiosa, per quam ex discussione alicujus historiæ vel veritatis supernaturalis voluntas ad pios affectus, vitæque reformandæ serium propositum excitatur, gratiaque ad illud exequendum à DEO postulatur. Quam proinde Meditationem S. Ignatius in libello Exercitiorum *Exercitium trium Potentiarum* vocat, eò quòd ordinariè per tres Potentias peragatur, scilicet per memoriam, intellectum, & voluntatem, ita tamen, ut, quemadmodum bene advertunt P. Zacharias Trinckelius c. 7. proleg. & alij, hæc potentia hoc loco non secundum rigorem & proprietatem Philosophicam sumantur, sed memoriæ nomine tam apprehensio, quam judicium de veritate supernaturali intelligatur, atque ut sic ad eam pertineat, non tantum repræ-

repræsentare intellectui mysterium aut veritatem, sed etiam Personas, Cogitationes, Verba, desideria, facta expendere. Per Intellectum verò sola ratiocinatio sive discursus, per quæ ex veritate aliqua proposita conclusiones practicæ ad morum & virtutis perfectionem accommodatæ deducantur, significetur; per voluntatem denique variæ voluntatis operationes atque affectus pij, qui primarius ferè Meditationis Scopus sunt, indicentur. Etsi verò S. Ignatius in libello Exercitiorum primam duntaxat primæ diei Meditationem Exercitium trium Potentiarum vocaverit, hoc tamen non ideo fecit, ut indicaret in alijs Meditationibus non opus fore triplicis hujus potentie concursu, sed ut in hoc quasi aditu & principio viam monstraret, quæ in reliquis deinceps Meditationibus tenenda foret, ut rectè Directorium advertit.

II. Ex quo toto discursu facilè nunc colligitur primò, Quadruplicem Meditationi Scopum præfigi debere, quorum primus est *Cultus DEI & Sanctorum*, ad quorum honorem ejusmodi Meditatio instituitur, ut per illam gloria & virtutes ac perfectiones eorundem clariùs cognoscantur, & ad perfectam imitationem animus incitetur. Secundus est ipsius *Intellectus illustratio*, ut, ubi ille solidam & genuinam cælestium rerum pariter, ac terrestrium cognitionem, æstimationemque hauserit, tantò faciliùs voluntatem ad cælestes quidem appetendas, & quærendas, terrestres verò vilipendendas, & fugiendas excitet. Tertius est *Excitatio & Motus voluntatis* ad ea, quæ Intellectus facienda proposuerit, executioni mandanda, in quo Scopu præcipuus Meditationis fructus consistit, cujus defectu frequenter locum habet nota illa lamentatio: *Video meliora, probòque, deteriora sequor.* Quartus est *Petitio gratiæ & auxiliij divini cum congruis affectibus*; cum enim DEVS ex una parte dixerit Jo. 15. *Sine me nihil potestis facere*; ex altera verò parte etiam Joan. 16. dixerit: *Petite, & accipietis*: meritò postquam is, qui meditatur, voluntatem suam ad vitium aliquod fugiendum, aut virtutem aliquam amplectendam, commotam senserit, ad auxilium à DEO petendum per orationem se accingit; ob quam causam præcipuè Meditatio, oratio mentalis vocari solet, ut indicaretur scilicet, utramque, id est, Meditationem & Orationem simul jungendam esse, eò quòd, ut S. Bernardus

du-

12
 dus ser. 1. de S. Andrea loquitur, *Meditatio docet, quid desit; Oratio, quod deest, obtinet. Illa viam ostendit, ista deducit. Meditatione agnoscimus imminenti nobis pericula, Oratione evadimus.*

III. Colligitur secundò. Meditationem ratione secundi & tertij Scopii priori numero indicatorum rectè Exhortationem sive concionem privatam hominis ad seipsum vocari; ut intelligatur, quemadmodum non illæ Conciones fructuosæ censentur, in quibus intellectus curiosis discursibus, & ingeniosis conceptibus pascitur & recreatur, sed in quibus voluntas ad vitij fugam & virtutis amorem movetur, atque adeò Auditores, ut dici solet, demissis in terram oculis, capitibusque compuncti ex templo discedunt; ita id ipsum de fructu Meditationis sentiendum esse, ut scilicet in hac quoque doctrina & Motus præcipuè intendatur; delectatio verò non alia, quàm ea, quæ doctrinam & motum sequitur, quaratur.

Æstimatio.

Hæc non difficulter concipietur, si firmiter sibi Exercitans persuadeat, Meditationem esse scholam, in qua cœlestis Sapiencia addiscitur, docens omnia suis momentis æstimare, & terrena quidem cum S. Paulo ut stercora arbitrari, & contemnere; DEVM verò & cœlestia super omnia æstimare & amare; nam, ut Thomas Kemp. l. 1. c. 1. ait, ista est summa sapiencia, per contemptum Mundi tendere ad regna cœlestia. Unde noster P. Franciscus Suarez tanti æstimabat hoc Exercitium, ut dicere ausus sit, malle se omnem suam scientiam perdere, quàm unicam Meditationis horam negligere. Sanctus Pater Ignatius verò, quanti æstimârit Meditationem, tunc maximè prodidit, quando P. Jacobo Layni suadenti, ut longius tempus in Societate pro Meditatione præscriberet, respondit, nolle se id facere, eò quòd unicus etiam quadrans in Meditatione fructuosè obita consumptus sufficiens sit ad vitam perfectè instituendam.

Praxis.

I. Hæc in eo præcipuè consistit, ut materia & forma Meditationis sint optima: Et materia quidem optima erit, si solida & practica doctrina, id est, ad vitiorum fugam, vel virtutis;

virtutis amorem & studium ordinata assumatur, & in sua puncta bene dividatur. Etsi autem aliqui hanc materiam ad duo capita revocari posse existiment, ad rem gestam scilicet, vel piam historiam, & ad veritatem aliquam à DEO revelatam, aut Sacræ Scripturæ Verbis comprehensam; rectius tamen & clarius alij ad septem capita reducunt, nempe 1. ad Historiam. 2. Parabolam. 3. Sententiam. 4. Regulam vel Præceptum. 5. Virtutem. 6. Vitium. 7. Actionem aliquam indifferentem, v. g. si quis meditari vellet, quomodo actiones suas ordinarias & quotidianas ritè & fructuosè obire vellet; aut de iisdem recollectionem aliquam & Examen per ipsam Meditationem institueret. Ex his quippe septem Fontibus omnis materia, quæ in Meditatione discutienda assumitur, oriri plerumque solet, ut consideranti patebit.

I I. Forma Meditationis in quatuor ferè capitibus consistit, nempe in Præparatione, Discussione, Colloquijs, Examine; ut enim, qui alteri concionari cupit, prius & se, & Auditores præparat; tum actu de proposita materia discurret, & concionatur; & tandem Concionem per ferventem Epilogum concludit; ac, ubi à Concione sua discesserit, super successu concionis se reflectit; ita id ipsum cum proportione in Meditatione velut privata suiipsum exhortatione observandum est.

I I I. Et Præparationem quidem quod attinet, quanto pere ea necessaria sit, jam olim Siracides c. 18. indicavit, dum dixit: *Ante Orationem prepara animam tuam, & noli esse quasi homo, qui tentat DEVM*, id est, exigens aut sperans ipsius auxilium, cum tamen te ad illud percipiendum per cooperationem disponere nolis. Certè quod de Concionatoribus dici plerumque solet: *Qui ascendit sine labore, descendit sine honore*: id de fructu orationis meliori jure usurpari potest, ut scilicet talis vel consolatio vel emendatio ex Meditatione percipiatur, qualis præparatio præcesserit. Porro triplex plerumque Præparatio ab Ascetis post S. Ignatium requiritur. 1. *Remota*, quæ in eo consistit, ut & materia sequenti die discutienda prælegatur, & disponatur, & tum vespere ante somnum, tum manè, ubi quis evigilaverit, menti per memoriam repræsentetur. 2. *Propinqua*, quæ requirit, ut à loco Meditationis uno, alteròve passu distans,

animo

animo breviter erecto ad DEVM, eundem quasi præsentem, & quid acturus sit is, qui meditabitur, spectantem imaginatur, humilémque illi reverentiam exhibeat. 3. *Proxima*, ad quam S. Ignatius tria præludia exigit (saltem si pro materia Meditationis historia habetur) quorum primum est præsentatio nuda historię seu Mysterij absque discussione facta, ut sciatur materia, de qua mox meditandum est, sicque animus paulatim ad illam considerandam exciteretur; sic cum quis oculos in tabulam aliquam pictam, in qua magnarum rerum varietas reperitur, conijcit, prius unico quasi intuitu omnia confusè cernit, discitque, quid in tabula tali continetur; postea verò figit oculos in singulis particularibus rebus quę ibi pictę sunt, easque accuratiùs perpendit.

Alterum præludium compositionem loci involvit, quod nihil aliud est, quàm fictio seu visio imaginaria loci illius, in quo res, de qua meditatur, gesta est; aut certè, si res incorporea est, alterius cujuscumque rei, quę præsentis materię convenit, imaginatio; hæc enim loci imaginatione valde juvatur animus ad attentionem retinendam, eò quòd Phantasia certę rei affixa contineatur, ne tam facilè evagetur; aut certè, si quando divertat, habeat ad manum, quo se facilè colligat, & in antiquum locum revocet. Rectè tamen hoc locum commendent Patres Spirituales, diligenter cavendum esse, ne in tali compositione fabricandã Exercitans immoretur, aut vitæ capiti faciat, cum neutrquam in ea fructus præcipuus Meditationis consistat, sed via duntaxat sit, & instrumentum ad fructum.

Tertium præludium est petitio gratiæ, quã fructus proprię Meditationis argumento correspondens obtineatur. Et hæc quidem ultima duo præludia in omni Meditatione usurpanda sunt; uti in progressu practice exemplis demonstrabitur.

IV. Discussio, quę nihil aliud est, quàm accurata propositę materię secundum suas circumstantias aut varios sensus ponderatio ad pium aliquem affectum excitandum ordinata, variè à varijs peragitur; nam aliqui quidem familiariter illum Versiculum: *Quis, quid, ubi, quibus auxilijs, cur quomodo, quando*: adhibent, & secundum has circumstantias materiam propositam discutunt. Alij ex singulis partibus

ſtis ſingulas doctrinas eruunt, & ſibi applicant; alij unicâ
 duntaxat doctrinâ contenti, eam per totam Meditationem
 ruminant eo ferè modo, qui mox ſubiicietur. Et hic modus
 duplici ex capite reliquis præferendus videtur, quia ſcilicet
 & ipſe intellectus plùs temporis habet ad doctrinam accura-
 tiùs conſiderandam; & voluntas tantò vehementiùs impelli
 poteſt ad illam doctrinam amplectendam, quantò plura ab
 intellectu motiva, mediâque excogitantur, & repræſentan-
 tur ad illam perſuadendam accommodata. Quem in ſinem
 proderit obſervâſſe, quod ex primario quodam Concionato-
 re audiviſſe me memini, qui dicere ſolebat, ſe facilem mo-
 dum novis Concinatoribus oſenſurum, quem ſi obſervent,
 certò ſibi polliceri queant, concionem ſuam Auditoribus
 non utilem duntaxat, ſed gratam etiam futuram. Rogatus
 ergo, ut modum hunc aperire dignaretur, reſpondit, eum in
 his quatuor aut quinque indiſtriis ſive præceptis conſiſtere.
 Et 1. quidem ante omnia laborandum, ut doctrina valde præ-
 ctica, & in quotidianum ferè uſum veniens pro Scopo & ma-
 teria Concionis eligatur. 2. Dandam eſſe operam, ut do-
 ctрина illa bene explicetur, ut intellectus Auditorum bene il-
 luſtretur, diſcâtque, quid ab illis per talem doctrinam exi-
 gat. 3. Unam vel alteram rationem afferendam eſſe, per
 quam voluntas excitetur ad talem doctrinam amplecten-
 dam, atque ut hæc excitatio faciliùs obtineatur, etiam pul-
 chro aliquo & authentico exemplo vel historia allatas ratio-
 nes confirmari poſſe. 4. Quia frequenter à tali doctrina
 practicanda Auditores vel per difficultatem Operis, vel certè
 per alias vanas perſuaſiones & excuſationes abſterri ſe ſi-
 nunt, ideo vanitatem harum perſuaſionum oſtendendam,
 mediùmque unum vel alterum ad facilirandam doctrinæ
 propoſitæ praxin eſſe ſuggerendum. 5. denique totam con-
 cionem ferventi & zeloſo Epilogo concludi debere, ut, ubi
 tam ſeriò rem agi à Concionatoſe advertit Auditor, ad aſſen-
 ſum faciliùs perſuaderi ſe permittat. Hæc, inquam, tota
 doctrina ſi in Meditatione (quam eſſe quaſi privatam con-
 cionem ſuprà dixi) quoque obſervaretur, & in primo quidem
 puncto doctrinæ propoſitæ qualitas & praxis ab intellectu
 bene indagaretur; in ſecundo motiva ad eam amplectendam
 impellentia proponerentur; & in tertio tandem media ad fa-
 ciliorem

ciliores ejusdem doctrinæ praxin conducentia inquirentur, dubitari sanè vix possent, quin magnus ex tali Meditatione fructus, nec minus solatiuin reportaretur. Alij denique modum per quatuor Quæstiones sese examinandi adhibent, ita ut post præmissa consueta Præludia 1. quærant ex se, quod est punctum Meditationis præsentis? & per exercitium memoriæ mox vel historiam, vel sententiam, aut aliam materiam, quam pro Meditatione elegerunt, recolant, & tum actum Fidei cum actu reverentiæ & humilitatis subjungant. 2. quærant, quid de hoc puncto considerandum? & mox per Exercitium Intellectûs, Personas, Verba, Actiones, Circumstantias loci, temporis, modi, causas, effectus &c. considerent. 3. quærant, quid mihi utilitatis spiritualis ex præcedentibus capiendum? & mox respondeant, in primis varios affectus esse concitandos, puta Reverentiæ erga talem Personam, Adorationis, Fiduciæ, Amoris, Timoris, Admiratiõnis, Laudis, Pudoris, Compassionis, Congaudiij & Congratulationis &c. qui propterea statim reipsa elici possunt. Deinde etiam doctrina aliqua practica, v. g. virtutem aut vitij fugam, quam imiretur, eruendam, ejusque vel necessitatem, vel utilitatem, dignitatẽque considerandam, sibi que applicandam. Quod ut efficacius fiat, poterit doctrina talis ad alios primùm applicari, dici que v. g. quid si alius hoc vel illud faceret, an non insigni laude, merito, præmio, aut è contrario reprehensione, pœnãve dignum existimares? postea ad se fiat conversio, perpendaturque, quantò magis sibi ejusmodi doctrina conveniat, sive ex vi Statûs, sive ob propriam infirmitatem, sive ob peculiaria dona ac talenta, ac beneficia, favorẽsque acceptos. Denique media & occasiones inquirendas, firmumque propositum executionis in casu particulari utincipiendum. 4. quærant, quid super his cum DEO & Sanctis colloquendum? & respondeant, esse agendas DEO gratias, aliãque præstanda, quæ in sequenti numero de colloquijs dicentur. Et hunc modum velut simplicissimum ijs plerumque suadent Patres Spirituales, qui rudioris sunt ingenij & intellectûs, atque in Meditationis Exercitio parùm adhuc exercitati; per illum quippe obtinebunt, ut aliquem saltem fructum ex singulis quæstionibus obtineant, sicque non facillè inutilem Meditationem faciant; qui tamen ipse
modus

mōdus, ut aliis etiā servire possit, infra cap. 3. paulō fuis proponetur.

V. Colloquia vel singula singulis punctis submitti, vel in fine ultimi puncti unum aut plura formari possunt; atque vel ad Sanctos, vel ad B. Virginem, vel ad Christum, vel ad æternum Patrem, aut Spiritum Sanctum institui, tantōque meliora erunt, quantō pluribus, & ad materiam propositam accommodatis affectibus abundārint. Potissimi autem affectus, qui plerumque elici possunt, & solent in ejusmodi colloquiis, sunt Admiratio, Gratulatio, Gaudium, Gratiarum actio, Dolor, Erubescencia, Humilitas, Oblatio, Desiderium, Propositum, Fiducia, Amor, Invocatio, Obsecratio, Laus, quorum eliciendorum practicum exemplum in secunda parte asseretur.

VI. Examen denique requirit, ut reflexio super ingressu & progressu, & successu Meditationis instituat, & si quidem bene successisse comperiat, debitæ gratiæ agantur; sin minus prosper successus obvenerit, dolor concipiatur, venia petatur, causa mali successus inquiratur, & emendatio proponatur. Præterea verò alia quoque duo documenta circa hoc Examen communiter suggerunt Asectæ, nempe ut & per diem idem proposita in Meditatione concepta recolantur; & ubi peculiaris à DEO illustratio obtigerit, ea breviter, ne memoriam subrefugiat, in libello ad hoc deputato annotetur.

M E M B R U M III.

De Consideratione.

Natura & Scopus.

I. Per hanc nihil aliud intelligitur, quàm ponderatio ejusdem objecti, minori cum apparatu, quàm Meditatio fieri consuevit, facta. Unde differt à Meditatione triplici ex capite.

II. Primò ratione *Objecti*: nam in Meditatione plerumque aut Mysterium aliquod, aut veritas supernaturalis discutienda assumitur; in Consideratione autem plerumque actiones particulares, quarum reformatio intenditur: aut Regulæ, quarum observatio quaeritur: aut, ut P. Paulus

Instruct. VIII.

B

Barry

Barry in solitudine Hagiophilæ præscribit, nervosæ quædam rationes ad certum quempiam affectum concitandum apte assumuntur.

III. Secundò differt ratione *Modi*: cum enim in Meditatione accurata objecti propositi discussio, & laboriosa voluntatis ad varios affectus concitatio, nec non varia cum DEO aut Sanctis colloquia instituuntur; nihil simile in consideratione, ut mox patebit, est necessarium; hinc neq; tantâ, quanta in Oratione adhiberi consuevit, attentione est opus.

IV. Tertio Ratione *Dispositionis* corporis & animi: nam in Meditatione quidem animus tum per varia præludia, tum per convenientem situm corporis ad reverentiam disponendus est, ut eâ, quâ par est, reverentiâ atque decentiâ, colloquia cum DEO, Sanctisq; misceantur; in Consideratione verò, cum sola super actionem quandam ritè instituentiam, aut Regulam observandam reflexio ac propositum commendationis intendatur, variique affectus non ex composito, sed prout temerè occurrunt, eliciantur, nullo simili apparatu est opus, sed liber est situs corporis, inodò finis per eam intentus obtineatur.

V. Atque ex his facile nunc patet, quis præcipuè sit Scopus, ad quem in ejusmodi Consideratione collimandum est, videlicet inspectio & reformatio Statûs; etsi enim hic finis toti Secessui Spirituali sit propositus, ut supra dictum est, per hanc tamen Considerationem specialius intenditur, & obtinetur, eò quòd hæc in particulari descendat ad actiones quotidianas & suo Statui convenientes reformandas, in qua ordinatione potissimum reformatio hominis consistit.

Æstimatio.

Etsi fortè hæc Consideratio primâ fronte, eò quòd minori apparatu & præparatione, ac contentione fieri plerumque soleat, minorem quoque fructum polliceri videatur, aliter tamen de ea sentiunt Ascetæ, ex quibus citatus Barry in monitis suis ad solitudinem Hagiophilæ testatur, experientiâ sibi probatissimum esse, tantundem, imò nonnunquam plus, has considerationes ad præfixum reformationis Scopum producere, quàm ipsas Meditationes. Et, meritò, nam per illam acqui-

acquiratur vera sui cognitio, sine qua, teste S. Bernardo f. 37. sup. Cant. nemo potest salvari; de qua nimirum Mater Salutis humilitas oritur; Et timor Domini, qui Et ipse, sicut initium Sapientia, ita Et Salutis est. Clarius verò idem Sanctus fructus hujus considerationis in Ep. ad Eugenium Pontificem describit, dum ait: *Primum ipsum fontem suum, id est, mentem, de qua oritur, Consideratio purificat, deinde regit affectus, dirigit actus, corrigit excessus, mores componit, vitam honestat, Et ordinat; postremo divinorum pariter, Et humanarum rerum scientiam confert.* Unde merito in Persona DEI ad eandem hortatur idem Sanctus his verbis: *O homo, si te videres, tibi displiceres, Et mihi placeres; sed quia te non vides, tibi places, Et mihi displices. Veniet tempus, cum nec mihi, nec tibi placebis: mihi, quia peccasti: tibi, quia ardebis.*

Praxis.

I. Hæc in sequentibus ferè capitibus consistit. 1. Antè, quàm tempus pro Consideratione destinatum adveniat, breviter materia, de qua instituenda sit consideratio, eligetur. 2. Oratio brevis, quæ gratia ad eam cum fructu instituendam petatur, præmittenda est. 3. Ipsa Consideratio inchoabitur, & si quidem pro materia actio quæpiam vel regula electa sit, primùm quid actio illa vel regula ad suam perfectionem, requirat, inquiratur. Subinde examinabitur, quomodo ea à nobis perfectio sit procurata. Quomodo item Christus eam suo exemplo docuerit, & nos imitari ipsum debeamus, dispicietur; & si opus videatur, causa, radixque defectuum circa illam actionem vel regulam admissorum inquiratur, & opportuna ad eam tollendam remedia excogitabuntur. Quòd si verò rationes & motiva quædam, vel axiomata pro materia considerationis assumpta fuerint, ab initio motivi æquitas & efficacia ponderabitur: Mox virtutis, ad quam persuadendam tendunt tales rationes, exercendæ, aut vitij fugiendi propositum concipietur, dolorque & erubescencia de errore, si fortè quis ea in re admissus est, elicietur, veniæque à DEO, & gratia ad emendationem necessaria petentur. Quòd si verò magnus in ea virtute plantanda, aut vitio fugiendo profectus deprehenderetur, breviter

gratiæ DEO debita perfolvi, & confirmatio in incepto humiliter peti potest.

MEMBRUM IV.

De Vocali Oratione.

Natura & Scopus.

I. Etiam hæc non est omittenda Exercitiorum tempore, quin imò tantò majori cum devotione peragenda est, quantò melius ad illam animus per internam & externam Collectionem est dispositus.

II. Triplex autem est Orationis vocalis Scopus, quorum primus est, laudare & benedicere DEVM & Sanctos ejus. Secundus, varias à DEO & Sanctis gratias petere. Tertius, varios virtutum actus, sed Gratulationis maximè & Amoris, Timoris & Doloris ob peccata admiffa, Fiduciæ in varijs petitionibus proponendis, Desiderij respectu cælestium bonorum, & Imitationis in variarum virtutum, præcipuè amoris & beneficentiam studio elicere. Unde oratio hæc vocalis breviter sic definiri potest: Est pia & affectuosa cum DEO collocutio; *quando enim legis, tibi loquitur DEVS: quando oras, tu cum DEO loqueris;* inquit S. Augustinus in Pl. 85.

Æstimatio.

Ad hanc concipiendam nihil æquè proderit, quam si bene ponderetur, orationem vocalem esse colloquium cum DEO & Sanctis, in quo homo orans suum erga DEVM & Sanctos, seipsum, & Proximos, tam viventes, quàm defunctos amorem præclare ostendere, & eorum vicissim amorem, benevolentiam, & beneficentiam copiosè promereri possit: unde præclare S. Chrysostomus l. 2. de orando DEO ait: *Quanta dignitatis sit, hominem cum DEO miscere sermonem, neminem latet. Caterum eam dignitatem ratione etiam Angelorum superat Majestatem, quod ipsi probe intelligentes, apud Prophetas describuntur omnes multo cum tremore, laudes & cultum DEO offerentes, facies quidem ac pedes ob ingentem reverentiam regentes, volatu verò, dum non valent quasi manere, magnum tremorem declarantes.*

rantes. Sed & S. Climacus grad. 28. vocat Orationem Matrem, Reginam, Cibum & fontem virtutum, gratiarum ministram, & profectum invisibilem. Unde & ipse Christus S. Catharinæ Senensî Dial. c. 66. dixit: *Noveris, Filia charissima, quòd in Oratione humili, continuâ, fideli, cum vera perseverantia lucratur anima perfectionem, & omnem virtutem.*

Praxis.

I. Hæc in eo consistit, ut, quemadmodum Sacerdotes suum Officium diurnum, ita ij, qui Sacerdotes non sunt, Officium saltem B. Virginis, si fieri commodè potest, & quidem distinctis per intervalla horis, attentè, reverenter ac devotè recitent.

II. Deinde, ut etiã Rosarium seu Corona B. Virginis devotè quotidie percurratur; cum enim B. Virgo, ut aliquando S. Terefiæ revelatum est, Exercitiorum horum quodammodo Autrix & Fundatrix sit, eaque S. Ignatium docuerit, atque adeò singulari studio ad illorum fructuosum usum haud dubiè cooperatura sit, æquum sanè videtur, ut benevolentiam illius is, qui Exercitia hæc obit, specialibus obsequijs, inter quæ Rosarij recitatio non postremum est, demereri studeat.

III. Denique ut, si occasio ferat, interdum SS. Eucharistiæ Sacramentum visitare, & devoto Hymno vel alia simili oratione venerari & invocare non omittat; dici enim vix potest, quantum ad tenerum devotionis internæ sensum excitandum hæc DEI incarnati corporalis præsentia fortiter menti impressa conducat; unde meritò Directores horum Exercitiorum magnopere semper commendant frequentationem hoc tempore SS. Sacramenti visitationem.

MEMBRUM V.

De Læctione Spirituali.

Natura & Scopus.

I. Cum, ut superiore membro vidimus, Læctio Spiritnalis sit quasi auditio DEI loquentis, & quasi exhortatio quæpiam privata ab eodem ad nos facta faciliè colligitur, quis Scopus debeat esse præfixus huic Læctioni, scilicet, ut

cognoscamus voluntatem DEI atque ad eandem voto animi conatu exequendam excitemur.

Æstimatio.

Quanti facienda sit pia hæc Lectionis Spiritualis exercitatio, breviter & sapienter indicat S. Isidorus, dum l. 3. de summo bono dixit; *Qui vult cum DEO esse, frequenter debet orare & legere. Nam cum oramus, ipsi cum DEO loquimur: cum vero legimus, DEVS nobiscum loquitur. Omnis profectus ex Lectione & Meditatione procedit.* Certè experientiâ constat, primarias aliquas conversiones & reformationes per hanc lectionem fuisse procuratas, uti ex S. Augustini, S. Ignatii, aliorumque exemplis videre est. Neque hoc mirum adeò cuiquam videri debet; si enim tot, tamque celebres conversiones per publicas Conciones effectæ sunt, quidni similis efficacia ipsi etiam Spirituali Lectioni attribuantur, quæ, ut dictum est, quasi privata Concio dici potest, habetque plura privilegia, quibus publicas Conciones superat, nam 1. Concionator talis haberi potest, quando placet. 2. Haberi quoque potest talis concio, quamdiu placet. 3. Materia prohibita eligi potest. 4. Si quid sub hac concione placeat, semel, iterumque relegendo reperi potest. 5. Veritas sine pudore & verecundia liberè dicitur, & auditur in tali concione.

Praxis.

I. Consistit hæc praxis in tribus præcipuè industriis. 1. Ut Materia Lectionis sit studiosè selecta, aptaque ad ipsam finem, quem per Exercitia præcipuè quarimus, facilius consequendum. Unde Directorium c. 3. n. 2. monet, ut ipse Exercitans moneatur, doceaturque, hanc lectionem ad Meditationem dirigere, non legendo cursim aviditate sciendi, & videndi nova, sed immorando & perpendendo accuratè, quæ legit, & intrandi in eisdem affectus.

II. Secundo, ut Lectio hæc moderata sit, ne nimia Lectione vires exhauriantur, & tempus Meditationi, cui omnia servire debent, subtrahatur. Hinc ut occasio curiosæ aut nimix Lectionis præcidatur, suadet Directorium, ut præter Breviarium aut Officium B. Virginis, librum de Imitatione Christi

Christi (ex quo quotidie unum saltem aut dimidium caput de industria selectum, & præter hoc interdum una, alterave sententia fortuito sortita legi deberet) & alium quempiam historias aut salutare doctrinam continentem vix alius liber in cubiculo relinquatur.

III. Tertiò ut pia quoque & fructuosa sit Lectio, cumque in finem ab Oratione brevi inchoetur, & claudatur, imò & interrumpatur, ut S. Bernardus in Epist. ad Fratres de Monte monet, dum ait: *Hauriendus Lectiois serius affectus est, & formanda Oratio, qua Lectioem interrumpat, & non tam impediatur interrumpendo, quam puriorem continue animi ad intelligentiam Lectiois restituit.* Dereliquo vero consilium pij Ascetæ l. 1. de imit. c. 5. observetur dicentis: *Omnis Scriptura Sacra eo Spiritu debet legi, quo facta est. Quære potius debemus utilitatem in Scripturis, quam eloquentiam sermonis. Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, & fideliter applicando doctrinam, quam legis, atque ad praxin dirigendo.*

MEMBRUM VI.

De Examine Generali.

Natura & Scopus.

Ex quinque punctis, quæ communiter ad Examen requiruntur, videlicet Gratiarum actione pro acceptis beneficiis, petitione gratiæ & luminis ad peccata sua cognoscenda, operum suorum discussione, dolore efficaci de peccatis commissis, & serio emendationis proposito, facile colligitur, triplicem huic Examine Scopum præfixum esse debere, videlicet 1. Gratum beneficiorum à DEO acceptorum memoriam, ut dum Homo fluminum more ad mare immensum divinæ liberalitatis per grati animi obsequium revertitur, iterum fluere, novaque beneficia accipere mereatur; nam *jugiter, teste Cassiodoro super Psalm. sibi subvenire facit, cui collatum beneficium ante oculos semper assistit; & invitat ad magna, qui gratanter accipit modica.* 2. Cogitationem sui intimam; iste namque, teste D. Gregorio l. 10. mor. c. 22. *Infortium labor est in hac vita, ut semetipsum inveniunt, & inveniunt flendo & corrigendo ad meliora perducant.* 3.

Seriam vitæ præteritæ malè transactæ detestationem & reformationem; ut enim idem Sanctus loc. cit. ait, *Electi intra finem cordis adversum se, quidquid impugnat, enumerant: ibi ante oculos suos omnia, quod desleant, coacervant: ibi, quidquid per iram distracti Iudicis discerni possit, intuentur: ibi tot patiuntur supplicia, quos pati timent.*

Æstimatio.

I. Triplici præcipuè ex fonte æstimatio hæc haurienda est. 1. Ex ipsa necessitate hujus Exercitij; sicut enim nec Discipuli in Scholis debitam diligentiam, nec Famuli requisitam Fidelitatem, nec Artifices necessariam curam adhibent, nisi diligenter ab ijs ratio suo tempore exigatur; ita nisi hoc examen in omnibus actionibus crebrò & accurate adhibeatur, nullus in profectu virtutis & perfectionis fructus sperandus erit, id quod sapienter S. Dorotheus ser. 7, advertit, dum dixit, illud potissimùm, ut turbemur, in causa esse, quòd sedulò nosmetipsos non accusamus, nec eâ, qui debemus, diligentia quæramus nos ipsos privatim arguere. *Hinc omnis nostra, inquit, molestia & afflictio promanet. Hinc est, quòd quietem nunquam, & nullibi alibi pacem sanciscimus. Neque id quidem mirum, quandoquidem omnium Sanctorum celebratum ac contestatum habemus, nullam præter hanc ad DEVM patere viam, nec unquam aliquem aut vidimus, aut audivimus, qui aliâ, quàm hæc ad DEVM accesserit, viâ, aut ad quietem pervenire voluerit.*

II. 2. Ex utilitate tum ad vitiorum extirpationem; nam, ut S. Chrysostomus s. quales duc. uxor. rectè dixit, licet satius esset, omnino à peccato abstinere, non parvum tamen ad salutem momentum est, agnitum peccatum damnare, & vestigare diligenter Conscientiam, utpote cum hoc justificationis pars sit, & in posterum à peccato arceat; imò, ut Abbas Pimenius olim, teste Rosweido p. 512. dixit, hæc sola hominis justitia est, ut semper semetipsum reprehendat, & tunc justificabitur, cum sua peccata condemnat: tum ad virtutum acquisitionem, hæc quippe discussio sui est Officina juxta Ascetas, in qua timor DEI, humilitas, compunctio, perseverantia, prudentia, & amor DEI cuditur, unde ab alijs Cornucopiæ vocatur charismatum cælestium, quæ in animam

mam infert: tum ad cognitionem sui obtinendam, quæ omnium scientiarum altissima & utilissima meritò dicitur. Certè per hoc Exercitium & Electionis Regulas S. Ignatium ad tantam, quam miramur, perfectionem ac sanctitatem pervenisse, Orlandinus l. 16. hist. Soc. testatur, unde ad alios quoque perficiendos hoc potissimum Examine velut præcipuo instrumento est usus; ut adeò meritò dixerit S. Laurentius Justin. *Quisquis virtutum amator est, diligens sui inquisitor sit.*

III. 3. Ex *juvunditate* quoque eadem æstimatio concipi potest, cum enim hoc Exercitium ad Conscientiam præcipuè purificandam & pacificandam tendat, non potest non insigne solatium & lætitiã afferre illi, qui fructuosè illud peregerit; cum, teste pio Asceta, si gaudium est in hoc mundo, hoc utique possideat puri cordis homo. Hinc præclare Seneca l. 3. de ira c. 36. *Qualis, inquit, ille somnus post recognitionem sui sequitur? quàm tranquillius, altius ac liber, cum aut laudatus est animus, aut admonitus. Et Speculatus sui, Censorque secretus cognoscit de moribus suis.*

Praxis.

I. Hæc in sequentibus industriis præcipuè consistit. Primò, ut gratiarum actionem in primo puncto præscriptam quis magno cum sensu animi, seriòque persolvat, non de generalibus duntaxat, sed particularibus etiam beneficiis gratum & memorem se exhibendo, id quod hoc vel simili modo prækari potest. *Gloria tibi sit, O Pater, quoniam creasti, conservasti, Et ad vitam, ut spero, aeternam prædestinasti me: Gloria tibi sit, O Fili, quoniam redemisti SS. Corpore Et sanguine tuo refecisti, Et adhuc vel illum Statum vocasti me: Gloria tibi sit, O Spiritus Sancte, quoniam justificasti, illuminasti, Et roborasti me. Gloria Et gratiarum actio tibi sit, O SS. Et individua Trinitas, à qua omnia bona accepi, qua habui, aut etiamnum habeo in corpore Et anima, cujus etiam protectione omnia mala evitavi, quibus alij afflicti fuerunt, aut etiamnum affliguntur. Pro his itaque Et omnibus beneficiis SS. Christi Humanitati, Sanctissima illius Matris, Omnibus Sanctis, omnibus defunctis Et viventibus, Et mihi indigno concessis, laudo, Et benedico pro viribus M-*
jeslatem

jestatem & beneficentiam tuam, unicuique opto ac peto, ut
me tibi perpetuo gratum exhibere valeam.

II. Secundò eadem praxis requirit, ut ipsa discussio
operum nostrorum magna cum prudentia peragatur, id est
ut non anxie nimis, longiorique, quam par est, tempore ei-
dem discussioni mens inhæreat; neque enim in hoc discus-
sionis huius fructus consistit, ut minimos etiam Conscience
pulvisculos deprehendat, sed ut graviores saltem & potiores
defectus, & causas ac radices eorundem etiam inquireat, tol-
lâtque, & sic efficiat, ut, si hæcenus fuerunt multi, post hæc sint
pauci: si fuerunt majores, deinceps minores existant. Sed de
illa S. Bernardi l. 58. in Cant. doctrina hoc loco bene nota-
nda est: *Scrutemur vias nostras juxta Prophetam, & studia
nostra, & in eo se quisque judicet profecisse, non cum invenerit,
quod reprehendat, sed, cum, quod invenerit, reprehendat.
Tunc te non frustra scrutatus es, si rursus opus esse
scrutinio adverteris; & toties te non sefellit inquisitio, quo-
ties iterandum putaveris.*

III. Tertiò ut dolori, propositoque, in quibus fructus
examinis consistit, præcipue insistatur; nam præterquam
quòd hic dolor & propositum sint efficacissimum ad emenda-
tionem procurandam medium, ita ut pius Asceta l. 1. c. 19.
dicere ausus sit, secundum propositum nostrum cursum pro-
fectus nostri futurum; DEVS etiam sibi specialiter compla-
ceret in tali dolore & proposito; nam, ut Christus S. Gertrudi
l. 4. in fin. c. 60. revelavit, quotiescunque homo tali modo
dolet, toties DEI Filius inæstimabili novæ exultationis sus-
citavit affectus, eadem verba (scilicet *vidi sanctam Civita-
tem Ierusalem*) concivit DEO Patri; quod & S. Bernardus
confirmavit, dum ser. 3. de adv. dixit: *Diligit DEVS ani-
mam, qua in conspectu ejus & sine intermissione considerat,
& sine simulatione dijudicat semetipsum.*

MEMBRUM VII.

De Particulari Examine.

Natura & Scopus.

Quemadmodum juxta commune proverbium pluribus
intencus minor est ad singula sensus, ita juxta aliud adagium
nemo

nemo magis timendus est, quàm qui uni rei se impendit. Ob quam causam hoc exercitium examinis particularis inventum est, quod proinde nihil aliud est, quàm singularis cura ac studium in certo aliquo vitio extirpando, vel certâ virtute plantanda, vel actione quâpiam reformanda, quæ tria objecta sunt Scopus & finis hujus Examinis.

Æstimatio.

Quàm magna de fructu hujus Examinis æstimatio sit concipienda, vel ex eo satis colligitur, quòd, sicut est conflictus particularis cum hoste maximo, ita non laus duntaxat & gloria singularis, sed pax etiam & meritum ingens ex fructuosa illius praxi speranda sit. Certè experientiâ quotidiana constat, multos per constantem hujus Exercitij usum brevi tempore perfectam vitiorum quantumvis gravium extirpationem obtinuisse, sicque facto ipso probasse, quod pius Asceta l. 1. de imit. c. 11. dixit: *Si omni anno unum vitium extirparemus, citò viri perfecti efficeremur.*

Praxis.

I. Consistit hæc praxis in quatuor ferè industriis. Prima est *Electio Materia*; ubi, si quidem cum vitio aut defectu configendum sit, Horatij Romani Militis contra tres Curianos Fratres, & pariter milites pugnantis præ oculis habendum, & imitandum est, ut scilicet, sicut ille non contra omnes simul, sed primò contra robustiorem solum, dein contra minus validum, & denique contra debilissimum pugnavit, & sic sine grandi difficultate vicit, ita id ipsum circa sua vitia & defectus observet is, qui Examen particulare fructuosè facere cupit; fortior autem cæteris paribus hostis seu defectus censetur, qui aut universalior est, multosque alios defectus involvit, & secum trahit; aut alios magis scandalizat; aut erga quem vehementius nos affici, aut per consuetudinem impelli sentimus. Neque contemnendum est circa hanc industriam illorum consilium, qui etiam, dum vitium certum eradigare quis cupit, virtutem vitio tali contrariam pro materia examinis particularis assumendam censent, ut eadem operâ & vitium evellatur, & virtus plantetur.

II. Altera industria est in ipsa actuali pugna observanda, ut sci-

ut scilicet manè, dum è lecto surgitur, firmum propositum vitandi aut exercendi propositum vitium aut virtutem eliciatur: subinde, ubi tempus aut occasio pugnae praesens fuerit, motivum prius ad hunc finem excogitatum menti obijciatur, & illius impulsu fortiter hosti resistatur, aut virtus exerceatur. Et si quidem superari contingat, manu peccati ad motum de errore commisso mox dolor concipiatur; nam, ut S. Gregorius l. 11. mor. c. 17. ait, *Electi culpis suis nunquam sciunt parcere, ut possint culpam Iudicem placatum invenire.*

III. Tertia industria & propria huic exercitio (ob quod Examiniis nomen accepit) est ipsa reflexio, qua numerus lapsuum, vel certe actuum circa virtutem propositam exercitorum indagetur, & dies cum die, hebdomas cum hebdomada conferatur; quam industriam jam olim S. Chrysostomus ho. 11. in gen. suaserat dicens: *Ne ita simplicitate jejuniorum hebdomada praetereant, scrutemur suam quisque conscientiam, & rationem examinemus, & consideremus, quidnam in hac hebdomada probe actum sit, quid in alia, & quale augmentum fecerimus ad sequentem, quas in nobis affectiones correxerimus.* Cujus collationis fructum alibi ostendit, dum ait: *Discamus igitur, & vitia nostra recensentes, ea tempore corrigamus, & hoc mense unum, alio aliud, & ita subsequenter meliores efficiamur.* Sic enim tanquam per gradus ascendentes per scalam Jacob ad caelum pervenimus. Etenim scala illa mihi per illam visionem paulatim per virtutes ascensum significare videntur, per quam in terra ad caelum ascendere nobis licet, non gradibus sensibilibus, sed morum incremento & correctione.

IV. Quarta tandem industria est, ut per poenitentiam sibi ipsi pro numero lapsuum injunctam salutaris timor concipiatur ad majorem deinceps in lapsu cavendo sollicitudinem adhibendam; id quod jam olim Seneca in epist. 28. ad Lucil. indicavit dicens: *Quantum potes, te ipsum coargue, inquire in te, accusatoris primum partibus fungere, deinde Iudicis, novissime deprecatoris, aliquando te offende. Desinet ira (idem de aliis vitiis sentiendum) & moderatio existet, qua sciet sibi quotidie ad Iudicem esse veniendum.*

MEMBRUM VIII.

De Confessione generali.

Natura & Scopus.

I. Et si hæc non pertineat necessariò ad Exercitia, communiter tamen suadetur à Patribus Spiritualibus, non quidem ut à tota semper vita instituat (hoc enim semel accurè fecisse sufficit) sed ut peccata ab anno, vel certè ab ultima confessione generali commissa explicentur ; idque ob multiplicem utilitatem, quæ merito inde sperari potest, ut paulò post ostendetur.

II. Porro duplex potissimùm Scopus huic confessioni generali statuitur. Prior est compensatio defectuum, qui forrè in particularibus confessionibus contigerunt ; cum enim in his ordinariè neque tanta præparatio, neque tantus etiam dolor adhibeatur, quantus requiritur ad confessionem non dico validè, sed fructuosè, id est, cum serìa detestatione peccatorum, & efficaci proposito deinceps ea cavendi, instituendam, uterque hic defectus abunde per confessionem ejusmodi generalem in recessu spirituali factam, suppletur, utpote in qua & tempus, & occasio copiosior suppetit ad conscientiam meliùs examinandam ; & præterea animus tum per varias Meditationes de peccatorum gravitate & multitudine institutas magis dispositus est ad sincerum dolorem de iisdem peccatis eliciendum.

Æstimatio.

I. Concipi hæc non difficulter poterit, si triplex fructus, quem ejusmodi Confessio generalis afferre solet, bene perpendatur ; quorum primus est, quòd singulare subsidium afferat ad veram vitæ reformationem instituendam, dum scilicet Homo ex aspectu plerorumque suorum peccatorum sub unum quasi cumulùm consectorum, detestandum, & miserum animæ suæ statum conspiciat, atque adeò ad eundem immutandum vehementer excitatur, ut, ubi hæcenus abundavit iniquitas, ibi deinceps exardescat caritas ; Et, quantò plura remissa sunt peccata, tantò abundantius diligatur, qui tam misericorditer ea remisit.

II. Secun-

II. Secundus fructus est, quòd non parùm etiam ad meritum & satisfactionem pro peccatis præteritis condignam præstandam juvet talis confessio; tum quia plerumque contritio & dolor longè vehementior ex conspecto tot officiorum cumulo concipitur, siquæ Pœnitens ad Confessionem & Eucharistiæ Sacramenta digniùs & fructuosius percipiendâ magis disponitur; tum quia ob insignem, quam de se ipso reportatis, qui confitetur, victoriâ, non modicum antequam à DEO præmium promeretur.

III. Tertius fructus est, quòd vel maximè etiam ad tranquillandam conscientiam, atque adeò insignem animæ solatium conducatur generalis confessio; ita, ut P. Paulus Barnabæ in solit. Hagioph. dissert. matut. 2. diei dicere audeat, ne calamo, nec linguâ explicari possit tranquillitatem animi à voluptate, quâ fruatur is, qui molestum hoc conscientia onus deposuit, addâtque, se animas reperisse post tales confessionem factam adeò contentas, ut etiam ipsi lacrymarum solatii testes elicerent. Rationem verò hujus solatii Directorium Exercitiorum hanc assignat, quòd experiamur, Homines plerumque aut sine sufficienti examine, aut sine debito dolore, nullo vel infirmo valde proposito ad confessionem ordinariam accedere, atque adeò ad pacem Conscientiæ consequendam, scrupulosque tollendos, qui, si non antè, in hora mortis certè excruciare, & in periculum salutis æternæ adducere solent, plurimùm profit, exactam aliquando de omnibus peccatis rationem reddere.

Praxis.

I. Hæc in tribus præcipuè consistit industriis, quarum prima est, ut caveatur quidem ex una parte nimia in peccatis colligendis anxietas, ne semper deinceps scrupulorum reliquiæ maneant; ex altera tamen parte tam diligenter & accuratè instituat hęc confessio, ut postea secura possit esse se anima, se fecisse, quod in se erat; nam sine hoc, ut bene notat Directorium, nunquam frui poterit illa animi pacis & conscientiæ tranquillitate, quam optat. Et ideo præter proprium studium & diligentiam ipsius, qui Exercitia facit, juvandum est aliquâ viâ & methodo ad bene confitendum, nisi ipse per se ad hoc sufficiens videatur.

II. Alce

II. Altera industria est, ut confessio hæc eo maximè tempore instituat, quando animus exercitantis per Exercitia primæ hebdomadæ, intimam peccatorum cognitionem, veramque contritionem nactus ereditur.

III. Tertia est, ut, etsi ut plurimum non expediat fieri Confessionem ei, qui tradit Exercitia, si tamen id ipse exigat pro sua devotione, omnino ejus petitioni satisfiat maximè si ad hunc ipsam finem prius Directori statum animæ suæ, dubiâque circa illum occurrentia aperuisse.

MEMBRUM IX.

De Collatione Spirituali.

Natura & Scopus.

I. Per hanc Collationem ea maximè intelligitur, quæ cum ipso Directore instituitur, & non levem spondet utilitatem, si rectè instituat.

II. Geminus autem eidem Scopus præfixus esse debet. Prior est, ut DEI voluntati, qui per homines hominem dirigere decrevit, voluntati obtemperetur. Hinc & S. Paulo Act. 9. clamanti: Domine, quid me vis facere? responsum est: Surge, & ingredere civitatem, & ibi dicetur tibi, quid te oporteat facere. Posterior est, ut, dum non suæ duntaxat prudentiæ innititur, sed alienum etiam consilium requirit, tantò securiùs in periculoso salutis promovendæ itinere procedat, tutiorque sit à Dæmonis infesti insidiis. Nam, ut Sapienter S. Ignatius reg. 10. de discern. Spirit. advertit, Inimicus noster morem nequissimi cujusdam Amatoris imitatur, qui puellam honestorum Parentum Filiam, vel uxorem alicujus probi viri volens seducere, summo opere procurat, ut verba & consilia sua occulta maneant, nihilque reformidat magis, quàm ne Puella Patri, vel Uxor Marito eadem consilia patefaciat, sciens hoc pacto de votis & conatibus suis actum esse. Ad eundem modum obnixè satagit Diabolus, ut animam, quam circumvenire cupit, ac perdere, fraudulentis suas suggestiones tenere secretas persuadeat: indignatur verò maximè, & gravissimè cruciatur, si cui vel confessionem audienti, vel Spirituali homini molimina sua deregantur, à quibus ita se funditus excidere intelligit.

Æstima-

Æstimatio.

Cum juxta Salomonem Prov. 11. *Salus sit, tibi multa sunt consilia*, facile apparet, quanti facienda sit ista cum Directore & Patre Spirituali frequenter suscepta Collatio. Si enim is, qui iter magni momenti suscepturus, viam ignorat, meritò perbeatum se putat, si fidem, viamque perbene gnarum Ducem assequatur, eumque proin intrepidè, & magna cum fiducia sequitur, quanto magis in hac nostra ad Patriam cœlestem peregrinatione, tot tantisque erroribus & periculis exposita, & ex cujus felici successu æterna nostra felicitas deperdet, sibi non fidere; Sed de perito Duce sibi prospicere, eique ducendum & regendum penitus committere quisque debet.

Praxis.

I. Constitit hæc praxis in sequentibus præcipuè capitibus. Primum est, ut fideliter aperiatur Meditationum, aliorumque Spiritualium Exercitiorum successum, ut, si fortè opus sit, remedia præscribere queat Director ad reliquas Meditationes feliciter peragendas, & contra fraudes occultas Deum solidius cum armare possit.

II. Secundum est, ut non minùs sincerè illi explicet peiora impedimenta: quæ ipsum à perfectione sui status consequenda hactenus impediverunt, ut viam & Modum ei Director præscribere possit ad illa fortiter removenda; cum illi hoc potissimum ferè reformationis fructus consistat juxta notum illud: *Tantum proficies, quantum tibi sem intuleris*.

III. Tertium est, ut pari candore & fiducia illi communiquec omnia dubia, quæ sive circa electionem status, sive circa vitæ reformationem, sive circa quotidianas suas functiones ac ministeria, aut alias similes materias ad animam salutem ac pacem pertinentes occurrunt, atque eorundem solutionem ab ipso non aliter, ac divino Oraculo expectentur, atque accipiant, certò confidens, non permissurum fidelissimum DEUM, ut, qui cum tanta humilitate, fiduciaque Deum sibi DEI loco assignatum consulit, & sequitur, ab eo ipse in errorem inducatur; aut certè si quid simile ex arcano suo consilio accidere sinat, ne damnum illi ex hoc errore proveniat, sapientissimam suam providentiã cauturum.

MEM

MEMBRUM X.

De Electione.

Natura & Scopus.

I. Hanc meritò omnium actionum, quæ in Exercitijs suscipi solent, difficillimam vocat Directorium cap. 22. cò quòd hoc tempore Exercitans præcipuè expositus sit diversis animi motibus, & non raro etiam erroribus, cum non solum à malo, sed etiam boni & recti imagine falli soleant Homines. Unde major in hac, quàm alijs actionibus dexteritas & discretio est necessaria; quæ quidem ut obtineatur, ante omnia Scopus Electionis semper ob oculos habendus est, qui quidem non est alius, quàm voluntatis divinæ cognitio circa Statum vitæ vel eligendum vel ordinandum; cum enim DEVS omnes quidem homines salvos fieri cupiat, sed per diversas vias (ob quem finem diversos in Ecclesia Status & ordines constituit) nulla profectò securior censeri debet, quàm ea, quæ ipse quem vis ducere decrevit, ut qui solus scit, quid unicuique maximè expediat ad salutem.

II. Atque ex hoc Scopo colligitur I. Rectè à S. Ignatio in Exercitiorum libello triplex tempus pro Electione assignatum fuisse; quorum primum est, cum adeò clarè constat de voluntate DEI, ut ne dubitari quidem prudenter de illa queat; quo modo voluntas DEI S. Paulo alijsque Apostolis innotuit. Secundum est, cum animus inspirationibus & motionibus internis tam efficacibus agitur, ut sine ullo discursu intellectus, aut ferè nullo ad servitatem DEI & perfectionem inclinetur. Et tum certum est hanc vocationem à DEO esse, maximè si sequentia indicia accedant, & ejusmodi instinctus diu sentiantur: si potissimum inter orandum & agendum cum DEO advertantur: si nunquam nisi ad bonum moveant: si, dum animus ad talem Statum suscipiendum se offert, serenus & quietus existat; turberet verò, si propositum remittat: Si vires sibi & constantiam adversus omnes difficultates, Dæmonisque impugnationes saperandas promitti quis sentiat. Tertium tempus est, cum voluntas ab intellectu rationes pro utraque parte ponderante ad alteram partem eligendam impellitur. De quibus tribus temporibus

Instr. VIII.

C

bus

bus hæc duo insuper ex Directorio notanda sunt. 1. Vocari hos modos electionis *Tempora*, eò quòd, cum anima talis motiones in se sentit, quales paulò antè indicatæ sunt, tunc opportunissimum tempus electioni esse censeatur. 2. Quòd cum in secundo tempore voluntas immediatè à DEO moveatur, non expediat ratiocinium intellectus desuper adhiberi, quia tunc à meliori principio, quàm sit humana ratio movetur. Secus foret, si in simili impulsu non planè acquiesceret, aut minùs certa sibi de divina voluntate videretur tunc enim meritò ad tertium Electionis tempus procedendum foret.

III. Colligitur 2. Ut hæc electio fructuosè peragatur magnam in eo, qui dirigit Eligentem, Indifferentiam, Prudentiam, & Vigilantiam requiri. Indifferentiam quidem non conetur ad unam magis, quàm alteram partem trahere sed solum DEVM cum sua Creatura agere sinat; cum enim hæc electio sit summi momenti, securùmque reddere debet eligentem de voluntate DEI, satis patet, quòd non humani persuasione, sed in sola directione divina fundari debet; alioqui metuendum meritò foret, ne impleretur, quod Christus Matt. 15. prædixit: *Omnis plantatio, quæ non plantavit Pater meus cælestis, eradicabitur.* Prudentia verò requiritur, ut diligenter ad motiones varias eligentis attendat, Spiritus maligni suggestiones à bonis & divinis inspirationibus prudenter discernat, quem in finem regulæ de discernendis Spiritibus à S. Ignatio conscriptæ non parum juvabunt. Vigilantia denique exigitur, ut errores, affectiones atque inclinationes inordinatas, fraudesque ac paralogismos Dæmonis diligenter provideat, detegatque, quoniam ex falsis principijs, quæ amor proprius, & malignus Spiritus suggerunt, non nisi falsa conclusiones sequi possunt.

IV. Colligitur 3. Etiam in ipso eligente, cujus negotium agitur, meritò aliquas dispositiones prævias ad electionem ritè faciendam requiri, nempe 1. Ut capax sit electio, id est, neque Statum jam determinatum habeat, nec levi inconstanti naturâ, passionibusque indomitis, aut malis, & corrigibilibusque habitibus sit præditus. 2. Ut ipse ad ea inclinari se sentiat à DEO, atque ideo ad illam ab Instruente desideret, & petat admitti; abique hac enim dispositio

omnia suspicionibus & fraudibus obnoxia, nec solidus ex electione fructus sperandus est. 3. Ut ab omni ad alterutram electionis partem propensione liber, atque ad solum DEI beneplacitum paratus sit; imò, quantum est in se, voluntatem potius ad id, quod perfectius est, inclinare conetur, si major DEI gloria id requirere videatur. 4. Ut totis viribus applicet se huic negotio, omnésque alias distractionum occasiones aut impedimenta, quæ bonam electionem impedire possent, fortiter removeat. 5. Ut sincerè agat cum DEO, neque ulla in deliberatione rationes, quæ carnem & sanguinem sapiant, admittat, sed solum DEI beneplacitum, gloriámque semper præ oculis habeat; sic enim meritò sperare poterit, quòd DEVS illum decipi non permissurus, sed suam voluntatem utpote tam sollicitè & ordinatè inquisitam certò sit revelaturus. Ne tamen circa hanc ultimam dispositionem cuiquam scrupulus occurrat, si fortè etiam consolationis propriæ, aut valetudinis, aut quietis spiritualis, aut alterius similis rei ex natura sua voluntati DEI non repugnantis motivo impelli se sentiat, rectè notat Directorium cap. 23. nihil obesse ea legitimæ electioni, modò præcipuum motivum sit amor & beneplacitum DEI, & alia non nisi ut secundaria, minúsque principalia admittantur.

Æstimatio.

Hanc non difficulter concipies, si memorabilem S. Gregorij Nazianz. orat. 23. sententiam revolveris dicentis: *Electiorem vitæ fundamentum pono, ex quo bene aut malè nobiscum agatur.* Si ergo ædificium ruinæ exponit, qui illi fundando curam non adhibet, certè neque salutis suæ satis consulit, qui ejus fundamentum temerè collocat. Unde quidam ad electionem ritè instituendam sequentibus, & valde notandis verbis hortatur: *Æternitas à morte pendet, mors à vita, vita à momento, momentum ab electione; ergo elige bene; semel perijisse æternum est.*

Praxis.

I. Hæc in triplicis potissimùm generis industriis consistit, quarum aliqua antecedunt, alia comitantur, alia subsequuntur actualem electionem.

¶ 2

II. Et

II. Et ante quidē electionē duo præcipuè præstanda sunt.
 1. Ut per prævias meditationes, maximè de duobus vexillis
 & tribus Hominū classibus disponatur paulatim animus eligē-
 gētis, ut nō modò sit æquè paratus ad paupertatē, igitā omniū
 & brevitatē vitæ quàm divitias, honores & longitudinē vitæ
 eligendam, sic major DEI gloria id requirat, sed insuper pe-
 tat à DEO, ut potius ipsum inclinet in perfectiorem partem,
 imò & ipse hoc obtinere à se studeat, ut hac ratione, quem
 admodum virga incurva, si flectatur in contrariam partem,
 faciliùs in mediò consistit, rectaque efficitur, ita ipse quoque
 ad necessariam pro hoc electionis negotio indifferentiam
 faciliùs perveniat. 2. Ut pro præludio electionis ob oca-
 los ponatur finis, propter quem homo creatus est, scilicet
 laus DEI & propria salus, atque ad hunc finem veluti cyno-
 suram omnia, quæ in deliberationem veniunt, irrefragabilis
 decreto dirigantur, & ordinentur.

III. In ipsa electione tria præcipuè præstanda sunt.
 Ut in medium res, quæ pro deliberatione suscepta est, pro-
 feratur. 2. Ut imploretur DEI clementia, ut voluntatem
 suam manifestare, nostram verò ad id, quod suæ gloriæ,
 nostræ saluti magis proficuum esse cognoverit, impellere di-
 gnetur. 3. Ut proposito consiliorum & mandatorum statum
 observetur, qui motus in anima sentiantur; & si quidem ani-
 mus etiam sine discursu intellectus ad certum quempiam Sta-
 tum impelli se sentiat, consolationesque experiatur, nec ulli
 aut certè non nisi levis de voluntate DEI dubitatio suboriatu-
 tur, concludatur electio absque ulteriori ratiocinio. Sin
 nus ad tertium electionis tempus progressus fiat, & de propo-
 sitis Statibus per sequentes aut similes quæstiones electio in-
 stituatur. Quis horum Statuum certius & commodius ad
 nem meum ultimum ducit? ubi rarior lapsuum, crebrius
 virtutum exercendarum occasio? quis naturæ propriæ con-
 venientior, talentisque corporis & animi fructuosè imper-
 dendis aptior? quem imminente morte aut iudicio elegi
 mallet? quem alteri mihi simili, & summè dilecto suade-
 rem? quis Christi, & Sanctorum vitæ conformior? ubi DEI
 me perfectius tot titulis debitum consecrabo? His discuti-
 quæ pro alterutra parte motiva occurrerint, scripto annoten-
 tentur, & pro qua plura motiva, efficacioraque occurrerint

int, ea demum velut divinæ voluntati conformior eligatur.

IV. Post electionem denique duo præstanda sunt. 1. Oratio subjungenda, quæ DEO electio offeratur, & si quidem juxta ipsius voluntatem fuerit, confirmanda commendetur. Quo tempore si vel novas illustrationes ad confirmationem desuper immittas, vel certè voluntatem in electionis proposito firmam eligens adverterit, non est electio in dubium revocanda, sed credendum voluisse DEVM, voluntatem suam per discursum rationis inveniri. 2. Pro majori securitate rationes pro electo Statu conscriptæ etiam Directori ostendendæ sunt, & ejus quoque super electione judicium requirendum. 3. Videndum, quo modo vocatio executioni mandari queat; uti diligenter, quæ executionem impedire aut remorari possent, inquirenda, mediâque, quibus ejusmodi impedimenta removeri queant, cum consilio Directoris excogitanda erunt.

V. Quod si error in electione quispiam adverteretur, nec statim mutare liceret, saltem conandum foret, ut post facti præventiam, damnum electionis probitate vitæ, & operum solertiâ compensetur; præcipuè verò Orationis remedium adhibeatur, si quis v. g. ad incontinentiam pronum se adverteret, & tamen Statum immutabilem ad continentiam servandam obligatû elegisse se adverteret; neque enim ijs, qui alium Statum, quàm ipse volebat, elegerunt, omnia media adeò subtrahit, quin veniam dare paratus sit, perseverantiâque in gratia perinde ac alijs peccatoribus graviter lapsis, licet negari non possit, difficiliorem hoc modo fore Salvationem, eò quòd præviderit DEVS pericula Salutis amittendæ, atque ideo per vocationem ad certum Statum eosdem è talibus periculis eripere voluerit.

§. IV.

De Causa efficiente Exercitiorum.

Per Causam efficientem hoc loco intelliguntur præcipuè Causæ Instrumentales, quæ præter DEVM (de quo hîc nihil speciatim monendum occurrit) cooperantur Exercitanti, eamque juvant in optato ex Exercitijs hisce Spiritualibus